

Izbaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
ikrat patienena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
smanjena reklamacija
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odpri reklamacije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katere se želi
odgovor,
naj se prilepe
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Neizkoriščena pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
telo poslani knjige
se ne vračajo.

Četrta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Kranji.

I.

1. V soboto dne 4. junija:

- a) ob 4. uri prihod v Kranj.
- b) ob 5. uri zborovanje upravnega odbora.
- c) ob 6. uri zborovanje poverjenikov.
- d) po zborovanji pevska vaja.

2. V nedeljo dne 5. junija:

- a) od 8. ure naprej posvetovanje v odsekih.
- b) ob 1. uri banket.
- c) ob 5. uri slavnost v proslavo Komenskega.

3. V ponedlek dne 6. junija:

- a) ob 8. uri zjutraj glavno zborovanje.
- b) ob 11. pa izlet na Bled.

Upravni odbor in delegacija zborujeta v mestni dvorani; posvetovanje sekcij in glavno zborovanje vršilo se bode v mestni dvorani. Banket bo pri P. Majer-ji ml., kuvert 1 gld. brez vina. Vdeleženci naj se oglasijo radi stanovanj in radi banketa pri slavnostnem odboru v Kranji.

II.

Za glavno zborovanje so do sedaj oglašeni sledeči predmeti:

1. „O jednotni pisavi po šolah na Slovenskem“; naznanilo „Brežiško učit. društvo“.
2. „Realije in nova šolska postava s posebnim ozirom na pouk iz prirodoslovja v ljudski šoli“; oglasilo „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.
3. „O nadzorništvu slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.
4. „Kako naj učitelj postopa v šolah, kjer ima učence različnih narodnostij?“ oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.
5. „O delovanji ped. društev“ v Avstriji“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.
6. „O meščanskih šolah na Slovenskem“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.

III.

Za vsprejem se predlagajo gledé na posamezne predmete sledeči stavki:

- A. K predmetu: „O jednotni pisavi po šolah na Slovenskem“:

Zaveza naj vloži pri visokem učnem ministerstvu prošnjo, da bi zaslišavši strokovnjake blagovolilo izdati normalne oblike črk, ki bi se potem izključno rabile po šolah in katerih bi se morali natančno držati tudi spisovatelji abecednikov.

B. K predmetu: „Realije in nova šolska postava s posebnim ozirom na pouk iz prirodoslovja v ljudski šoli“.

1. Glavni razloček nove šole od stare je v tem, da se poučujejo v novi šoli tudi realije.

3. Učiteljski pripravniki naj se učé realij v tistem jeziku, v katerem bodo kot učitelji poučevali.

4. Pouk iz realij je večinoma nazorni nauk.

5. Pouk iz prirodoslovja se naslanja večinoma na poskuse, prirejene s pripravn. aparati.

6. Vsaka šola imej dobro izbrano zbirko fizikalnih aparatov. Vsem šolam priporoča se v to tvrdka dr. Houdek in Herwert, ki izdeluje jako solidne fizikalne aparate.

7. Za učiteljske pripravnike osnuje se naj praktični tečaj, v katerem se bodo temeljito seznanili z najvažnejšimi fizikalnimi aparati ter se vadili prirejati fizikalne poskuse.

C. K predmetu: „O nadzorništvu slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol“:

Nadzorništvo slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol naj se izroči šolnikom, slovenščine zmožnim.

IV.

Pri koncertu pojemo skupno: „Zavezino“ in „Ob rojstveni 300-letnici Jana Amosa Komenskega“.

Natančni programi pred koncertom.

Direktorij.

Naše kmečko deklè pa ljudska šola.

(Za nagrado.)

(Konec.)

1. Vernost, pobožnost in nравnost. Prava in resnična vernost in pobožnost je podlaga časnej in večnej sreči. Človek naj srce obrača k Bogu, ko se zavé, in do zadnjega izdihljaja! Kakó bodemo to dosegali?

Vse lepo, vzvišeno naj uči veroznanstvo, lepa knjiga in petje.

Otroci naj spoznavajo celokupnost, da je ves svet jedna družina. Po slikah iz družabnega življenja kmečkega učé naj se deklice v povestih in spisji vrlin in krepostij, naj spoznavajo mir in srečno zadovoljnost v kmečkih bišah, gledajo naj pa tudi z otroškimi očmi temno stran kmečkega stanú, zlasti nasledke zapravlјivosti, pijančevanja, itd.

Narodne šege, navade, narodni običaji v obleki in stanovanji ali čemurkoli, cerkveni prazniki z narodnimi obredi, sploh vse, kar našemu narodu vže po tradiciji prija in se prilega, bodi tudi ljudski šoli sveto in z matersko skrbljivostjo naj varuje te narodove svetinje; kajti ž njimi se časti in krepi vera in jezik naših pradedov, ž njimi štiti čast in veljava kmečke hiše.

V ta namen pospeševati nam je dobro berilo med ljudstvom, pridno naj se upotrebља šolska knjižnica.

O petji pa moram reči, naj si bode pesem posvetna ali cerkvena, biti mora le v narodnem duhu po besedah pesnikovih:

„Pač srcu le domači glas
Mehkó se in sladkó prilega,
On srcu pravi vé izraz
In spet mogočno k srcu sega, —
Domači glas le nósi spas“.

Takó bode šola plemenitila srce kmečkemu narodu, ter ga navduševala za vzvišene misli in dejanja. Pritrditi moramo, da je o tem nova šola mnogo storila in upati je, da se bode pri napredujočem razvijanju šolskega ponka dosegel še večí vspeh.

Tega odstavka ne morem lepše končati nego z besedami pisateljice S. v V. letniku „Popotnik-ovem“ stran 245, ki se glasé:

„Potrudimo se torej, da bodo izhajale iz naših šol versko-nravne, za vero in domovino vnete deve, ki bodo odrastle, ljubile domače priproste običaje, skromno in bogoljubno življenje, ki ne bodo obračale svojih oči le po preširnem lepotičji, s katerim bi se kitile od zore do mraka ter se udajale lahkoživnosti, mehkužnim in enakim družinsko srečo pokopajočim lastnostim, marveč ki bodo polne ljubeznjivosti skrbele za hišni red in pošteno krščansko odgojo svojih otrok, če jih Bog ž njimi oblagodari.

Kadar vzgojimo prihodne matere versko-nravne in pobožne, vzgojili smo narod ravno takó, v kar nam pomozi Bog!“

2. Versko-nravna vzgoja združena s telesno izrejo. Zdravje je vže samo po sebi največa blagost, kdo pa potrebuje čvrstjšega in čilejšega zdravja nego mati in gospodinja? Skrbeti nam je torej za zdravje deklic. V ta namen seznanjamo jih kolikor moči z glavnimi nauki higieniškimi, zdaj v prozi, zdaj v vezanej besedi. Ali žal, le prerado se dogaja, da grešimo na račun stavka: „Žena je rojena odgojiteljica!“ ter pripuščamo, da kmečke matere sprovajajo ono prirodno pedagogiko na lastno roko. Kaj naj temu odpomore? — Primeren pedagogičen pouk v ljudski šoli. — Vpričo tega zahteva tudi Dr. Lindner takega pouka v ljudski šoli po nastopnej razvrstitvi:

a) „Telesna odgoja dojenca, obsegajoča prvo leto življenja,

b) odgoja v dobi, ko si otrok še ni prilastil govora in

c) odgoja deteta, obsegajoča dobo do vstopa v šole t. j. dobo odgojevanja v maternej šoli.

Trinajstletna dekleta so gotovo sposobna, da bi iz takega ponka zajemala hasek za svoje bodoče stališče v rodbini.“

Morda se bode kdo čudil in oporekal tej zahtevi! Toda počasi! Pri realnem ponku seznanjamo otroke, kaj prija tej ali onej domačej živali, kakó se mora ravnati z žrebetom itd., in to pa bi bilo nemožno, da bi se napominani pedagogični pouk v mnogih slučajih zlasti na kmetih po malorazrednicah opiral vsaj na temelj koncentracije o ostalem poučevanju ozirajoč se v berilu na članke, ki spadajo tu sem.

Navajati bi morali deco do zlatih resnic rednega življenja, seznanjati jo, kakó se varuj bolezní, kakó se védi o bolezni in nesrečnih slučajih.

Da pa ti nauki prodró v vsako najnižjo kočó, tiskajo naj se na platnice zvezkov, pisank i. t. d.! Čudiš se li temu nasvetu? Ta neznamen popir roma po kočah in hišah iz roke v roko in pride vendar le pred kako pozorno okó, in ti nauki bi se vtisnili marsikomu v spomin.

Takó si odgajajmo vzgojiteljice kmečkemu narodu!

3. Delavnost je pogoj zdravju, blagosti in sreči v rodbini! Deklicam moramo buditi veselje do dela v gospodinstvu. In teh budil ni daleč iskati. One so:

a) Ženska ročna dela. Najnavadnejše je pač pletenje, in ta predmet, žal, prevaguje drug imenitnejši v tej stroki. Narod sam imenuje vpričo tega to stroko „štrikšolo“, učiteljico pa, ki se bavi izključno le s tem predmetom „štrikarico“. Ko so se deklice najvišje stopinje navadile plesti, odmikajo se čimdalje bolj temu predmetu, ker se našemu kmetu in kmetici vsa druga finejša dela zdé nepraktična in nerabljiva. Kdo bi jima to zameril? Neizvedenec sem in nečem se dalje spuščati v ta predmet, a osmeljujem se opozarjati, da je šivanje pri ročnih delih pravi pasterk, ali ga pa celó ni.

Vže mala deklica skuša z neokretnimi šivi napraviti krilec svoje punčiki, in deklica na srednji stopinji naj bi bila nezmožna, da bi zarabila brateu ali očetu žepni robec, sebi ali materi ruto? Taka nesamostojnost vgnezdila se je pri kmečki gospodinji v šivanji, da si vže ne upa prijeti šivanke v roke. Od nevestine obleke pa do „kuhinjščeka“ (kuh. predpasnika) vse, vse mora priti šivilji pod roke. Dá, dandanes ko se dobiva, cena pa malovredna roba za obleko, pušča gospodinja, da se raztrgana obleka razdrapa do zadnjega šiva, s pretvezo: „Za popravljanje moram plačati, raje še nekoliko dodam, pa dobim novo obleko.“

Ali bi bila za kmečko deklico na višji stopinji taka umetnost, da sešije samosrajčniku hodno srajčico, ali napravi krilec dve-triletnemu detetu, zastore in najnavadnejšo spodnjo obleko, ali da skrpava in popravlja strgana oblačila. Zadnje delo šolskim deklicam posebno ne diši, a k temu jih je treba privajati. Učiteljica zapazi, da ima deklica lepo zakrpano „kočomajko“, takoj jo lahko povpraša: „Kdo ti je tako lepo zakrpal?“ „Mati“ bode morda odgovor. „Ali bi tudi ti znala tako zakrpati? Kadar se ti bode drugič kaj strgalo, kar prinesi v šolo, da bodeš ti sama zakrpalá in matere ne več nadlegovala.“ Takó se bode deklica rada privajala temu prekoristnemu domačemu delu.

Da se taka domača dela ne zvršujejo pri tem predmetu, kriva je nesrečna natančna teorija tega pouka in pa učna uprava sama, da se morajo vsi izdelki učenk shranjevati do konca leta, da jih pregleda okrajni šolski nadzornik. Toda kmet hoče imeti od vsake stvari takojšno korist, da se precej porablja, kar mu je zvršila hčerka. Zakaj bi se ne ustrezalo njegovi želji? Bi-li za nadzornika ne zadostoval samo jeden izdelek, saj obilni šolski obisk dovolj priča o priljubljenosti in napredku tega predmeta. Dostikrat pa je malemu vspehu v ženskih ročnih delih kriva kmetova revščina, da se težko utrpe krajcarji za pripravo potrebne snovi.

Ves ta predmet mora prevevati neka neprisiljena domačnost, zato naj učiteljica ženskih ročnih del vpliva zunaj šole na kmečki narod. Ob vsaki priliki povdarjaj domačo obrt, trpežnost in ličnost domačega blaga. Tu so nam vzgled Hrvatice, katere so se na razstavi v Zagrebu l. 1891. prav odlično izkazovale v tem oziru, ter prepričale svet, da se sme tudi salon ponašati z domačo obrtjo. Pri nas pa, žalibog, nimamo niti učiteljic, ki bi čutile in živele z narodom, zato pa je tak pouk tudi še v trdi ledini.

Lanarstvo in platnarstvo pojemlje pri Slovencih in počasi bode popolnoma izhiraló. Kakor so iz kmečkih biš izginile tkalske statve, tako pride še morda, da bodeta kolovrat in trlica postala našim potomcem častitljiva spomenika iz žitja in bitja starega slovenskega kmeta, poezija iz večerov slovenske preje bode bajka in tuje bodo zvenele besede Vodnik-ove: „Lanovi Slovencem cekine nesó.“ Srčno moramo torej pozdravljati glasove iz zadnjih sej državnega zbora tirjajoče, da naj vlada v onih krajih, kjer še cvete lanarstvo, po možnosti podpira to stroko kmetijstva. Tudi šola naj bi v tem smislu delovala z besedo in dejanjem.

b) Šolski vrt. Kje neki naj se samolastna sila in moč učencu bolje vzbuja nego na šolskem vrtu, torišči učiteljeve in otrokove zunanje delavnosti? Zelenjadarstvo zavzema velik del kmečke in gosposke kuhinje. Kar je dečkom sadjarstvo, to naj bode deklicam zelenjadarstvo, katero ne prinaša koristi samo domačej kuhinji, temveč tudi gospodinji dobička v „evenku“, ako je dotična vas blizu mesta. V zadnjem slučaju goji naj se na šolskem vrtu posebno ona vrsta zelenjadi, po katerej se na trgu mnogo poprašuje. — Koliko bolj pa bi se ta stroka vrtnarstva priljubila ne-le deklicam, ampak tudi okoliškim gospodinjam, ako bi to delo oskrbovala in uravnavala učiteljica na onih šolah, kjer delujejo poleg moških tudi ženske moči. Z mnogo večim veseljem sledile bi učenke ženskeji spretnosti.

Za vrtnarstvo naj bi imela vsaka šola s šolskim vrtom nekako vrtnarsko knjigo ali tednico, kamor naj bi deklice čredoma zapisavale, kaj se je na šolskem vrtu sejalo, sadilo, presajalo itd., da tem lažje spoznavajo gospodinjska dela po 4letnih časih, na vrtu in na polji.

c) Cvetličarstvo naj se goji vsaj tam, kjer ni šolskega vrta. Gojitev ljubkih cvetlic ima še posebno lep, vzvišen idealen pomen. S cvetličjem goji se estetiški okus, plemeniti nežno otroško srce in šolska soba dobiva prijazno, praznično opravo, ter veže šolo z rodbino. Marsikateri lepi trenotki izza šolske dobe se s časom izbrisajo iz spomina, a deček se bode z veseljem spominjal svojega šolanja ozrši se na drevo, katero je vže v šolskem vrtu sam gojil, in deklici vzbujala se bode pri cvetkah cela vrsta veselih spominov nekdanjih cvetočih šolskih dnij.

Kjer so v navadi letne skušnje, razstavljajo naj se vrtni sadeži, sobne cvetlice in stvari iz kmetijske stroke, da se bode kmečki narod navduševal za šolo.

4. Varnost, rednost in čednost množé imetje, ohranjajo veselo srce.

Pri vseh do sedaj naštetih predmetih izvajamo lahko takoj praktičnost, a tudi drugi predmeti nudijo nam dovolj gradiva, da se poučava o gospodinjstvu.

a) Spisne naloge naj se ozirajo kolikor možno na kmečko življenje, ter naj imajo v sebi zlasti konkretnost.

b) Učimo deklice čas, gospodinjstvu odmerjen, prav in varčno obračati, da ne trpi neprilik drugo gospodarstvo.

c) Gospodinski računi naj se spisujejo na posamezne pole ali pa v posebne zvezke, da se učé deklice, kako uporabljati denar, katerega izkupi gospodinja iz mleka, perotnine, vrtné zelenjadi. V meševitih šolah naj se v ta namen jedno leto ozira bolj na deklice, drugo leto pa bolj na dečke. — Pripominjati moram tu, da naš kmet in istotako kmetica nočeta drugega računati, nego da tiščita in preštevata to, kar imata vže v skrinji in žitnici, ter gledata le na najbližji dobiček, ki se jima nasproti smehlja; zato tudi tako rada „glihata in glihata“, a slednjič se le opeharita. Nikakor pa jima ni mari, da bi z računi sklepala na celoletni večí dobiček. Vpričo tega se nam ni treba čuditi, da se mnogoletni učiteljev trud iz računstva polagoma izgublja v zrak potem, ko stopi otrok v življenje. Odpravljajmo zgodaj to malomarnost, ki je kmetu v luči in na škodo!

d) Naročala in pa izdelovala naj bi se v večí množini ona učila, ki imajo posreden in neposreden pomen za kmetijstvo in gospodinjstvo.

e) Čut do snažnosti naj vzbuja šolsko poslopje, posebno pa šolska soba, priprosto a lično opravljena. To pa moramo začenjati pri prvenkah; zato naj bi imela vsaka šola na kmetih nastopne modele v precejšni velikosti:

1. Kmečko hišo, kakoršna je zunaj, z vrtom in dvoriščem,
2. Posamezne dele kmečke hiše s potrebno opravo in pripravo,
3. Hleve za domačo živino in perotnino.

Dotične podobe ne zadoščajo in ne delajo tolikega vtisa na otroke kakor modeli, vzlasti vže zato ne, ker se dosedanje ne prilegajo slovenskim razmeram. Českim seljakom je v lanskej razstavi v Pragi kar srce od veselja igralo, ko so tam pregledovali selsko hišo v naravnej velikosti, opravljeno po kmečkem običaji.

Skoro sem pri kraji z nasveti in z razpravo. Mili tovariš, nikar ne zmajuj z glavo, češ, to ali ono se ne da zvrševati; saj je tebi in meni znana marsikaka šola, ki vže deluje v tem smislu; pozna rodoljubne učitelje, kateri s svojo rodbino izvan šole neposredno vplivajo na odrasla kmečka dekleta, ter tako širijo omiko med prostim narodom. Vpoštevati nam je pač najbolje krajevne razmere, katerim se moramo uklanjati

brez upora. Kar je prikladnejšega tvojemu kraju, tem intenzivnejše poprijemaj se določenega dela! Želel bi le, da bi učna uprava pospeševala trudapolno delo učiteljevo. Izražam pa še do učne uprave posebni želji, da bi se:

1. Tudi po jednorazrednicah po možnosti nastavljalje učiteljice ženskih ročnih del, ter se temu predmetu odločilo več časa, da bi se ž njim združil nauk o gospodinstvu, da se popolnoma seznanijo s petimi temeljnimi zdravstvenimi zakoni, katere je dr. Schofield na zdravstvenem kongresu v Londonu zahteval za dekliško vzgojo, namreč: zdrav vzduh, dobra jed, čistota, prava uredba dela in počitka in primerna obleka.

2. Na večrazrednicah naj bi se deklicam najvišjega oddelka odločil poseben, polali četrleten tečaj, v katerem naj bi se ponavljala in razpravljala ona učna snov, ki neposredno prija kmečki domačnosti, ter se ta tečaj seveda izročil ženski učiteljski moči. Po istem načinu tudi za dečke. Tako bi kmečki deci prešel ljudskošolski pouk v meso in kri ter donašal zaželjenega sadu.

* * *

Skromno je življenje kmečke žene, med tesnimi mejami žije njena sreča, dala bi se stisniti v „orehovo lupino“, a njena mala zadovoljnost in sreča je velik blagor njenemu možu, otrokom in vsej družini, ta blagoslov božji pa se širi od rodü do rodü. Dajmo jej torej zaslombe, odpora v njenih težavah in bedah, da ne obnemore. S čim drugim naj jej pomagamo nego z dobro krščansko vzgojo? Vso to razpravo o dekliški vzgoji na kmetih strnem torej v dva stavka: Začetek modrosti je strah božji, ta starodavni nauk dajmo deklicam kot spremljevalca v težavnem in preresnem času za kmečki stan. — Učimo pa jih tudi sredstev, da si bodo prihodnje gospodinje vstvarjale mično življenje v družini, kajti: „Mičnost življenja v družini je odpor zlimu nračenju“, pravi Rousseau.

Stalni okrajni šolski nadzorniki.

To vprašanje razpravlja se vže nekaj let v šolskih pa tudi v krogih za šolstvo se zanimajočih. Zlasti so se ž njim mnogo pečali razni šolski časopisi pa tudi učiteljska društva.

Zašlo je to vprašanje tudi v državni zbor, ker je v lanskem zasedanju predložil naučni minister baron Gautsch državnemu zboru načrt, po katerem bi se ta zadeva za vse kronovine uravnala z državno postavo. Ta načrt se še ni obravnaval. Pač pa so sklenili 6. maja t. l., da se vpeljejo v Galiciji stalni šolski nadzorniki. Mislijo namreč s tem odpraviti slabo izjemno šolsko stanje v Galiciji ter šolstvo povzdigniti. Ker je zlasti za učiteljstvo velike važnosti, hočemo si ga ogledati tudi mi nekoliko bližje in svoje bralce obvestiti, kaj menijo prijatelji in nasprotniki te naredb.

Največji zagovornik je naučni minister baron Gautsch, kateri bi rad vpeljal v vsch

kronovinah stalne okrajne šolske nadzornike. Vpeljavo stalnih okr. šolskih nadzornikov v Galiciji je zagovarjal v državnem zboru 6. t. m. tako-le:

„Da obravnavamo sedaj važno naredbo, pripoznajo prijatelji, kakor tudi nasprotniki tega predloga. Ako zasledujemo razvoj šolskega nadzorništva v raznih deželnih postavah, sprevidimo, da se imenujejo okr. šolski nadzorniki za 3 leta samo v dveh deželah, namreč na Niže-Avstrijskem in Zgornjem Avstrijskem. V drugih deželah se imenujejo za 6 let, med tem ko v nekaterih deželah n. pr. v Galiciji, Koroškem in novejšem času tudi na Tirolskem, ni določeno, za koliko let naj se imenujejo. Deželne šolske oblasti so iz administrativnih in iz vzrokov v prid šolstva vedno proti premembi šolskega nadzorništva. Šolsko nadzorništvo varuje važno državno pravico, zato je ta posel zelo važen. Služba nad-

zornikova je pa tudi težka, zato postane nadzornik še le po daljšem času dober šolski nadzornik. Ta služba je prav težka in važna osobito tam, kjer se šolstvo še le ustanavlja, zato je pa tudi umevno, da si žele v Galiciji stalnih šolskih nadzornikov. Želja ta je pa tudi v učiteljskih krogih vedno glasnejša. Tudi v deželnih zborih se je to vprašanje vže obravnavalo, tako na Koroškem in v Dalmaciji. Stališče vlade je razvidno iz predloga vlade od leta 1889. Ni torej treba posebnih zagotovil, da bode podpirala vlada jednake predloge. Najnavadnejši ugovor proti vpeljavi stalnih šolskih nadzornikov je „birokratizem“. Mislim, da je vže sedaj mogoče, da postane nadzornik birokrat. Dasi to nagnenje pri šolnikih ni posebno razširjeno (ugovor) vendar pripoznam, da je radi nekaterih vnanjih momentov sedanjega delovanja nadzornikovega mogoče. Glavna naloga šolskega nadzornika je, da je vedno z šolo, učitelji in dotičnimi krogi v najožji dotiki. In to bode ga tudi ove nevarnosti obvarovalo.

Skrbeti se bode moralo, da bo marsičesa oproščen, kar ga dandanes teži in gledati se bode moralo, da se njegova dotika s šolo ne zmanjša ali celo pretrga. To naj se ne zgodi samo z večkratnim nadzorovanjem, ampak tudi s tem, da se bo zboljšal nadzornikov ugled. Zadobi naj vzvišeno stališče pri učiteljskih zborovanjih, pri učiteljskih, morda tudi pri učiteljskih skušnjah. In to je le mogoče, ako dobi isto stopinjo, katere mu je osigurana po predlogu v Galiciji.

Ako se to splošno vpelje, donašalo bode še druge prednosti. Dandanes imenuje se ne mali del šolskih nadzornikov iz učiteljstva srednjih šol. Ako odpade potreba tega posojila in se odkaze nadzorstvo le ljudskim učiteljem, pridobilo se bode šolstvu nedvomno veliko število nadarjenih in izobraženih močij. Zato bode ta vpeljava za povzdigo „učiteljskega stanü ljudskih šol velike važnosti“.

Slednjič izjavi g. minister v imenu vlade, da smatra ta predlog koristnim ter da je prepričan, da bode povzdignil šolstvo v Galiciji; zato ga tudi toplo priporoča.

V Galiciji je še vedno slabo izjemno šolsko stanje, kljub temu da je dežela v zadnjih letih za povzdigo šolstva mnogo storila. To stanje upajo odstraniti z vpeljavo stalnih šolskih nadzornikov, za katere prosijo ondi vse stranke, celo duhovščina, katera se v nekaterih kronovinah še vedno upira državnej šolski postavi.

Tudi Dalmacija si prizadeva dobiti stalne šolske nadzornike. Dotični predlog je podpiral v državnem zboru dalmatinski poslanec sledeče: „Dalmatinski deželni zbor je premenil zakon o nadziranji šol tako, da naj se šolski nadzorniki ne imenujejo več na šest let, ampak naj se nastavijo stalno. Povod temu je splošna želja, da bi se šole bolje nadzorovale ko doslej. Kadarkoli je bil razpisan natečaj za ta mesta, vselej manj je bilo prosilcev in vlada je morala pozvati učitelje, kar je povzročilo mnogo nerednosti. Šolstvo v Dalmaciji še ni dovolj razvito, niti polovica tistih šol še ni, katere so nujno potrebne, več ko polovica otrok je brez pouka, vzlic temu da stori dežela za šolstvo jako mnogo. Dalmatinske šole so večinoma jednorazredne in učitelji so tam sami sebi pripuščeni, učitelju pač je večkratno nadzorovanje le v hasek. To pa se da le doseči, ako se nastavijo stalni okr. šolski nadzorniki“.

Po drugih deželah so še različnega drugega mnenja, vendar pa mnogi to naredbo iz pedagogičnega stališča zagovarjajo, češ da šolstvu mnogokratne spremembe škodujejo. Drugi zopet naglašajo, da sedanji okr. šolski nadzorniki šole in učitelje premalo nadzorujejo. Tako je govoril deželni poslanec J. Kersnik v kranjskem deželnem zboru: „Negativnih vzrokov niso krivi učitelji, nego način nadzorstva, v katerem je treba temeljitega preobrata. Nadzorniki so sedaj v prvi vrsti učitelji, le če jim kaj časa preostaja, morejo ga porabiti v nadzorovanje šol. Nadzorniki naj bi se pečali

samo z nadzorstvom in naj bi bili bolj neodvisni“. — Deželni predsednik baron Winkler mu je na to odgovoril, da se namerava vpeljati stalne okrajne šolske nadzornike.

Mnogi so le za izjemno vpeljavo stalnih šolskih nadzornikov, ne pa za splošno. Tako je govoril glavni poročevalec dvorni svetnik dr. Beer: Vprašanje, ali naj se imenujejo stalni ali začasni šolski nadzorniki, razpravlja se že 20 let v šolskem slovstvu. Obžalovati bi se moralo, ko bi se v vseh deželah, kjer ne zahtevajo tega posamezne razmere, vpeljali stalni šolski nadzorniki. To so pedagogična vprašanja, katera so se pred 20 leti v učnem ministerstvu temeljito obravnavala. Vendar se še ne more izjaviti, je-li to mnenje pravo ali napačno. Zato se izreče za vpeljavo šolskih nadzornikov le za one dežele, kjer to zahtevajo posebne razmere. Dandanes je 328 okr. šolskih nadzornikov, in ako se vpeljejo stalni šolski nadzorniki splošno, imenovalo se bo 328 uradnikov, katerim bo izročeno šolsko nadzorništvo in kateri bode ločeni od šole in ne bodo v ožji dotiki s pedagogičnimi vprašanji. Zato bode on priporočal takšno postavbo le za tiste dežele, katere bodo to same zahtevale.

Klerikaleci so zoper to vpeljavo, ker se s tem razširja in krepi birokratična izpeljava izključljivo državnega šolskega nadzorništva.

Mladocchi ji nasprotujejo, češ da bi dobilo učno ministerstvo prevelik vpliv na ljudsko šolo. Odgovorilo se jim je na to, da bo ostalo pri dosedanjem, kajti stalni okrajni šolski nadzorniki se bodo imenovali po terno-predlogu deželnih šolskih svetov, a pravico odstavljanja ima ministerstvo že sedaj.

Mnogi, osobito iz okrajev, v katerih so prebivalci različnih narodnostij, nasprotujejo tej naredbi iz političnih vzrokov.

Drugi so zopet mnenja, da se ta zadeva ne more vravnati z državno postavbo. Privoliti morajo temu posamezni deželni zbori, potem še le ima državni zbor privoliti de-

narna sredstva za vzdrževanje stalnih okr. šolskih nadzornikov.

Mnogi so zoper to vpeljavo, ker bi bil s tem šolski nadzornik od šole ločen in bi se vpeljal v šolo birokratizem.

V učiteljskih krogih se je mišljenje o stalnih šolskih nadzornikih temeljito predrugačilo. Vsled prizadevanj učiteljstva imenujejo se sedaj okr. šolskim nadzornikom skoro brez izjeme le srednješolski ali ljudski učitelji. Pač pa je zagazil že sedaj v nekaterih krajih v šolo birokratizem. Tako piše glasilo zaveze nemških učiteljskih društev „die Volksschule“ proti vpeljavi stalnih šolskih nadzornikov: „Šolski nadzornik, ki sedi vedno pri zeleni mizi, pošilja od tam učiteljem sem ter tje pedagogične migljeje, največkrat pa zahteva od njih statističnih dat, kakor da bi se zamoglo šolstvo s številkami povzdigniti. Pri tem tudi pridno nadzoruje — mnogokrat niti ne pové, je-li zadovoljen ali ne —, on primerno od neprimerne loči, razreduje ter višji oblasti poroča. S tem pa zagazi sčasoma v birokratizem tako zelo, da postane le šolski nadzorovalen uradnik ter se svojemu poklicu popolnoma odtuji. Individualnost učiteljev se ne more več razvijati, v šoli in v učiteljskih krogih ne vlada več veselje, šola in učiteljstvo stokata pod pritiskom birokratizma. Sčasoma se otroci samo urijo, a ne vzgajajo, ure se mehanično izpolnjujejo. Učitelji imajo velik respekt pred šolskim nadzornikom, dá imajo pred njim silen strah in žalostne posledice so, da se oglašajo med učitelji mnogokrat blodne misli preganjanja“.

Z vpeljavo stalnih šolskih nadzornikov hočejo povzdigniti ljudsko šolstvo. Res da bodo bolje plačani šolski nadzorniki bolje spolnjevali svojo nalogo; kajti z mnogokratnim nadzorovanjem so združeni stroški. Tudi je potreba, da se zboljša ugled šolskih nadzornikov; kajti ta posel je zelo važen. Da bi se pa posrečilo stalnim šolskim nadzornikom odstraniti vse nedostatke, je jako dvomljivo. Dokler bo v Galiciji najnižja plača 200 fl., a najvišja 500 fl., da se

tako žalostni slučajji, ko pred meseci, ko sta učitelj in učiteljica gladu umrla, tako dolgo ni misliti, da bi se vsled vpeljave stalnih šolskih nadzornikov šolstvu pridobilo večje število nadarjenih in izobraženih močij.

Galiciija in gotovo tudi Dalmacija dobite stalne ok. šolske nadzornike. Stem se je državno šolsko nadzorništvo vtrdilo in ž njim

tudi nova šola! Neprecenljive važnosti je pri tem, da je prosila za stalne šolske nadzornike v Galiciiji tudi duhovščina. Bog daj, da bise spremenile kmalu razmere tudi pri nas.

Ako bo pa naredba stalnih šolskih nadzornikov v obče izpeljiva, pokazal nam bo poskus v Galiciiji in v Dalmaciji.

Statistični podatki iz zadnjega ljudskega štetja.

Priobčil Fr. Koebek.

Ravnokar izšla je knjiga: „Vollständiges Ortschaften - Verzeichniss der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 31. December 1890“, katero je izdala c. kr. statistična centralna komisija na Dunaji.

Ker so podatki o številu prebivalstva v posameznih kronovinah in glavnih mestih, kakor se nahajajo v 3. čitanki, vže zastareli, podajam nove podatke. Pridejal sem še število prebivalstva za sodnijske kraje, okrajna glavarstva ter mesta in trge po Slovenskem, kar bode porabno pri ponku zemljepisja kakor tudi domovinoslovja. Na-dejam se, da s tem ustrezem marsikateremu tovarišu. Evo vam podatki:

I. Prebivalstvo dežel in glavn. mest.

1. Dolenja Avstrija	2.661.799;	Dunaj	1.364.538
2. Gorenja „	785.831;	Line	47.685
3. Solnograško . .	173.510;	Solnograd	27.244
4. Štajersko . . .	1.282.708;	Gradec	112.069
5. Koroško . . .	361.008;	Celovec	19.756
6. Kranjsko . . .	498.958;	Ljubljana	30.505
7. Primorsko:			
a) Trst z okol.	157.466	Trst	120.333
b) Gor. in okol.	220.308	695.384;	Gorica 21.825
c) Istra	317.610	Pazin	14.968
8. Tirolsko 812.696		Inomost	23.320
Prekarlsko 116.073		Bregence	6.739
9. Češko . . .	5.843.094;	Praga	182.530
10. Moravsko . .	2.276.870;	Brno	94.462
11. Slesko . . .	605.649;	Opava	22.867
		Lvov	127.943
12. Galiciija . .	6.607.816;	Krakov	74.593
13. Bukovina . .	646.591;	Černovice	54.171
14. Dalmacija . .	527.426;	Zader	28.230
Skupaj 23.895.413;			

II. Sodnijski okraji in okrajna glavarstva po Slovenskem.

A. Štajersko.		
Okr. glavarstva:	Sodnijski okraj:	
1. Brežice:	1. Brežice	18.456
	2. Kozje	18.836
	3. Sevnica	10.718
		48.010
2. Celje:	1. Celje	37.439
	2. Gornjigrad	15.394
	3. Konjice	22.659
	4. Laško	24.744
	5. Šmarje	18.745
	6. Vransko	10.476
		129.457
3. Maribor:	1. Maribor (desni hr.)	22.779
	2. „ (levi hr.)	28.024
	3. Sl. Bistrica	19.772
	4. Sv. Lenart	18.084
		88.659
4. Ljutomer:	1. Gornja Radg.	12.863
	2. Ljutomer	13.809
		26.672
5. Ptuj:	1. Ormož	19.497
	2. Ptuj	47.193
	3. Rogatec	12.460
		79.150
6. Slovenjgradec:	1. Mahrenberg	15.645
	2. Slovenjgrad.	13.727
	3. Šostanj	12.894
		42.266
B. Kranjska:		
Okr. glavarstva:	Sodnijski okraj:	
1. Črnomelj:	1. Metlika	11.514
	2. Črnomelj	16.946
		28.460
2. Kamnik:	1. Brdo	16.772
	2. Kamnik	23.438
		40.210

3. Kočevje:	1. Kočevje 19.861 2. Vel. Lašče 9.514 3. Ribnica 13.431	42.806	8. Logatec:	1. Idrija 15.483 2. Logatec 14.831 3. Lož 9.959	40.273
4. Kranj:	1. Kranj 22.231 2. Škofja Loka 23.913 3. Tržič 6.481	52.625	9. Novomesto:	1. Novomesto 27.248 2. Trebnje 9.876 3. Žužemberk 11.222	48.346
5. Krško:	1. Kostanjevica 12.490 2. Krško 16.952 3. Mokronog 14.607 4. Radeče 9.188	53.237	10. Postojina:	1. Bistrica 10.791 2. Postojina 12.359 3. Senožeče 6.360 4. Vipava 11.969	41.479
6. Litija:	1. Litija 23.724 2. Zatičina 13.127	36.851	11. Radovljica:	1. Kranj. gora 1.170 2. Radovljica 19.327	26.497
7. Ljubljana:	1. Ljublj. (skl.) 42.232 2. Vrhnika 15.437	57.669			

(Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Odbor „Slov. učiteljsk. društva v Ljubljani“ je imel zadnji čas tri seje. Razpravljale so se različne stvari. Med njimi predlog gospoda J. K. Trošta, da odbor vloži prošnjo na vis. deželni zbor, da bi dovolil primerne nagrade onim učiteljem, ki poučujejo v šolskih delarnah. Nadaljeje je poprosil slav. mestni zbor, da bi dovolil našemu društvu za priredbo Komenskega slavnostnega večera kako podporo in da naj bi se Poljske ulice“ za naprej imenovala „Komenskega ulice“. Glavna točka pa je bila vedno Komenskega slavnost. Društvo je nameravalo napraviti koncert, a ker je bilo razmerje posameznih glasov, posebno ženskih tako, da to ni bilo mogoče, sklenil je odbor, da priredi 19. maja samo slavnostni večer. Ker odbor za tak večer ni mogel primernejšega kraja dobiti, naprosil je slov. čitalnico, da mu je prepustila veliko dvorano. — Dne 19. maja ob 1/2 8. uri je bil začetek slavnostnega večera. Ob 7. uri je bila dvorana vkljub tako grdemu vremenu vže do zadnjega kotiča prenapolnena in tudi stranski prostori so bili tako natlačeni, da se je marsikateri moral vrniti domov.

Najprvo je pozdravil zbrane društveni predsednik gospod A. Šumer. Na to je pel mešani zbor 17 učiteljc in 25 učiteljev Nedvčdovo „Naša zvezda“. Akoravno so bili pevci iz vseh krajev in so imeli le jedno skušnjo, vendar so peli prav dovršeno. Za prvo točko je imel g. prof. V. Zupančič izvrsten slavnostni govor, v katerem je slikal življenje in delovanje slavnega pedagoga in je tudi omenil, da ga mi slavimo le kot pedagoga. — Moški zbor je pel prav dobro D. Jenko-vo „Molitev“. Temu je sledil samospev gspđ. Suwe iz opere „Nachtlager in Granada“, katero je spremljala na klavirji gspđ. J. Furlan. Posebne pohvale gospodičinama ni treba

ker ste znani kot izvrstno izvežbani učenki slav. mojstra gospoda A. Nedvčda. Občinstvo jima je za izvrstno predavanje izrazilo pohvalo z gromovitim ploskanjem. 5. točka je bila „Sarafan“, ruska narodna pesem, za moški zbor priredil A. Nedved, katere se je pela lepo in točno. Istotako nam je poročati gledé na 11. točko „Slovo“, priredil A. Förster, in „Zvezna“ A. Nedvčdova. Kot 6. točka je bila deklamacija gspđ. V. Rischner „Ob tristoletnici Komenskega“ složil Gangl. Gspđ. je res mojstersko deklamovala, za kar je tudi žela splošno pohvalo. Mešani čveterospev „Vse mine“ so peli gg. Pavla Suwa, Minka Moos, Anton Razinger in A. Sitsch prav dovršeno. Potem je igrala gspđ. J. Furlan na klavirji K. M. Weber-jev „Poziv“ z njej prirojeno preciznostjo. Z burnim odobravanjem je občinstvo pohvalilo tudi 9. točko: mešana zbor A. Nedved, „Oblakom“ in B. Ipavec: „Mlado leto“, kakor tudi 10. A. Nedvčd: „Dekletu“, čveterospev, katerega so naši dobro znani pevci gg. A. Štefančič, J. Bartl, J. Širovnik in B. Sitsch izborni peli. *)

Med točkami je svirala godba našega pešpolka več komadov v občno zadovoljnost. Slavnost počastilo je mnogo odličnih rodbin. Navzoči so bili tudi gosp. dež. šolski nadzornik Šuman s svojo obitelji, župan gospod Grasselli, cesarski svčtnik gospod Murnik, deželni odbornik gosp. dr. Vošnjak, ravnatelj gosp. dr. Junowicz, ravnatelj in šolski nadzornik gospod Senekovič, šolski nadzornik profesor Levec in mnogo gospodov profesorjev tukajšnjih srednjih šol. Bilo je tudi mnogo mestnih odbornikov in drugih odličnih ljubljanskih meščanov.

Petje je vodil gosp. mestni učitelj A. Razinger. V vsem je pokazal, da je bil v resnici prav učenec slavnega A. Nedvčda.

Tako je bil završen večer v proslavo našega velikana — pedagoga. „Slov. učiteljsko društvo v Ljubljani“ pa sme biti na večer po vsem ponosno.

—1—

S Krasa, 15. majnika t. l. Baš kot označevalca ljubezni naslikal nam je gospod Kante Komenskega v svojem krasnem slavnostnem govoru v proslavo 300letnice njega rojstva in občnega zbora našega učiteljskega društva v 5. dan majnika t. l. v Sežani. Za res izboren govor dobil je govornik obilo pohvale in pritrjevanja.

Hymna Komenskemu, vglasbena po dr. Gustavu Ipavcu, kaže, da je skladatelj tekst srečno pogodil, kar se osobito lepo zapazi v zadnjem pianissimo z besedami: „v tihem zatišji“ itd. Hymno je pel učiteljski zbor dokaj precizno.

Po odpeti hymni g. predsednik došle iskreno pozdravi, kateri so se vzlic slabemu vremenu v tako obilnem številu odzvali društvenemu vabilu. Bilo je namreč prisotnih 20 učiteljev udov in 3 učiteljice udinje ter kot gost g. Fran Gross, učitelj Suhorski (okraj Postojina), kateri se je tudi vpisal v naše društvo. Živel! Dalje g. predsednik omenja, da z današnjim dnevom obhaja desetletnico društvenega predsedništva ter končno prosi tovariše, naj bi ga radi njegovega šibkega zdravja ne volili več predsednikom.

G. tajnik omenja velike zasluge, katere si je stekel g. A. Benigar kot desetletni društveni predsednik, ter predlaga, naj mu novi odbor izreče pismo zahvala za njegovo marljivo vodstvo društva. Se vzprejme z odobravanjem.

Po overitvi zapisnika zadnjega zborovanja, razlagal je g. Bano v 16. točkah načrt: „Kakor je opisati katerokoli občino v sežanskem okraju“. Načrt je vsestransko in temeljito sestavljen, kar je g. podavatelju v čast.

Poročilo tajnikovo kaže društveno bilanco v preteklem letu. Zborovalo se je v preteklem letu dvakrat t. j. 2. aprila 1891 v Skopem in 1. okt. 1891 v Sežani; odbor je imel dve seji: 1. avgusta 1891 in 17. marta 1892, „Zaveza“ je imela svoj glavni zbor 1. 1891 v Trstu ter je vse priprave za zborovanje poverila našemu društvu. Osnovni odbor, osobito njegov predsednik g. Kante, trudil se je, da je po svojih skromnih močeh zadostil danej mu nalogi. Tudi se posname iz tega poročila, da je imelo društvo v preteklem letu 39 udov in sicer 1 častnega, 37 pravih in 1 podpornega uda. Vsi učitelji v okraju so udje, razen 3 gg. učiteljev in 1 gspde. učiteljice.

Da je imelo društvo v preteklem letu mnogo izdatkov ter je ostalo koncem leta mnogo zaostankov, beremo v blagajnikovem poročilu. Posamezni udje dali so novemu blagajniku potrebno navodilo, kako se mu je ravnati, gledé na tirjatev, da se napravi prepotrebni „status quo“.

Gospod pevovodja ni mogel podati nikakega poročila, ker se v pretečenem letu petje skoro nič ni gojilo. Da se pa kaj lahko doseže, pokazalo se je lepo danes. Zato stavi gosp. pevovodja pri raznih nasvetih sledeči predlog: Novi odbor naj skrbi, da pri vsakem zborovanju postavi na dnevni red jedno ali dve pesni. Vsprejeto.

Na to so sledile razne volitve. Poverjenikom k občenemu zboru „Zaveze“ so bili izbrani gospodje: A. Kosovel, A. Berginec, S. Sila in Janko Štrukelj. V društveno vodstvo pa, katero se je kar konstituvalo sledeče gg.: 1. M. Kante, (predsednik), 2. A. Benigar, 3. Ivan Bano (I. tajnik), 4. J. Ravbar, (II. tajnik), 5. A. Berginec, (blagajnik), 6. A. Luznik, (pevovodja) in 7. Fr. Tomsč, (odbornik).

In s tem naj zaključim in zakličem s pesnikom-velikanom:

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,

A delo in trud nam nebo blagoslovi!

—0—

Iz Kranjskega šolskega okraja. Zborovanje učiteljskega društva za kranjski šolski okraj vršilo se je dne 5. t. m. v mestni dvorani kranjski. Po 10. uri dopoldne odpravi prvo mestnik nadučitelj L. Jelenc zborovanje s pozdravom navzočim. V svojem nagovoru se dalje spominja v tekočem društvenem letu zamrlega tovariša in društvenika učitelja Ant. Rozman-a iz Žabnice, omenja 300-letnice Komenskega kot najvažnejšega dogodka na pedagogičnem polju v tek. letu ter poroča, da je upravni odbor „Zaveze“ sklenil zavezino letošnje zborovanje imeti v našem Kranju, kar se z veseljem vzame na znanje. Nadalje omenja trpke osebe, ki je zadela prošnje naše za regulacijo odstotkov naših plač in z obžalovanjem kaže na neosnovano grajo kranjskega šolstva, katero smo čuli iz deželne zbornice.

Gospod tajnik prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri.

Na to se vrši volitev poverjenikov v „Zavezino“ zborovanje. Izberejo se: gospica učiteljica K. Golf, gg. učitelji Debeljak, Likozar, Luznar, Traven in nadučitelj L. Jelenc.

Po tem sledi razprava nadučitelja L. Jelenc-a: „O metodiki zgodovinskega pouka“. Obširno in težavno snov razpredelil je govornik pregledno ter, kolikor je pri ogromnem obsegu te stvarine v ozkem okviru možno, temeljito govoril: a) o važnosti; b) o gradivu, c) o metodah, t. j. regresivni, progresivni in kronološki metodi tega pouka. Z zanimanjem sledila je skupščina dobro premišljeni zgradbi zanimive razprave o tem baš v sedanjih časih toli važnem in — žal — po slabi metodi precej zanemarjenem predmetu ljudske šole ter z glasnim odobravanjem sprejela predlog gosp. učitelja J. Režek-a, naj se poročevalcu izreče zahvala na njegovem predavanju.

Z zadovoljstvom povzeli smo potem iz poročila tajnikovega, da je naš neumorno delujoč odbor v kratkem času nabral za nameravani spomenik ranjencu tovarišu Ant. Rozman-u toliko prostovoljnih doneskov, da se tisti lahko takoj naroči. Sklene se, to tudi storiti ter odboru dovoli potrebno svoto, kar bi spomenik stal nad nabrane doneske. Ta svota se ima smatrati kot društveni prispevek za spomenik.

Nadučitelj L. Jelenc poroča nadalje, da bo „Zaveza“ nabirala za Komenskega muzeja v Pragi in Brodi šolskih knjig ter bode o svojem času začela tudi nabirati za Komenskyjev spomenik, koji se bode postavil v Brodi. On prosi, naj bi čestiti navzoči poslali našemu odboru kaj knjig, da jih odda „Zavezi“ ter predlaga, naj društvo dovoli za spomenik 5 gld. Se sprejme.

V pripravljalni odsek, ki ima vse potrebno ukreniti za zborovanje „Zaveze“ o binkoštih, določi se po predlogu nadučitelja L. Jelenc-a društveni odbor pomnožen z gospico učiteljico M. Roos ter gg. učitelji Krenner, Lachainer in Pezdlič.

Z nekaterimi zahvalnimi besedami in s „Slava“ presvitlemu cesarju, kateremu klicu se navzoči navdušeno odzovejo, sklene prvomestnik zborovanje.

Skupni obed nas je pa še dalje družil, kjer smo svoje rodoljubje kazali s tem, da smo mej sabo zložili precejšno svotico za družbo sv. Cirila in Metoda ali jo za sedaj še ne odposlali, temveč naložili, dokler naraste na 100 gld., da se bode tudi naše društvo ponosom svetilo mej pokrovitelji, v kar nam pomози vstrajnost in zavednost naša. Mrak nas je razdružil; ločili smo se, a v zavesti, da se skoro in večkrat zopet vidimo v resno delovanje; vsaj velja pripraviti dostojen sprejem ljubljenim bratom, dragim gostom. In v to ime, da se nam to posreči po naši želji in nameri: Pomози Bog! —c.

Iz ptujskega okraja. Čast članom našega učiteljskega društva! Zbralo se jih je 32 k zborovanju 1. maja v Ptuiju. — Predsednik Robič otvori zborovanje s posebnim veseljem, ker vidi lepo število sotovarišev k resnemu delu zbranih, med njimi tudi dva nova člana: gg. učitelja Kavčič-a pri Novi cerkvi in podučitelja Zupančič-a v Selu, katera predsednik pristrčno pozdravi in vabi, da naj vsak po svoji moči deluje za prosep našega društva. Zborovalci jima zakličejo krepek „Živio!“

I. Zapisnik zborovanja dne 7. aprila se odobri. II. Zbor sklene: a) da naj društveni izlet izostane, a spomin 300letnice Komenskega naj društvo proslavlja ob priliki okrajne učiteljske konferencije. b) da bo društvo pri letošnjem glavnem zboru „Zaveze“ gotovo zastopano, se odpošlje jeden odposlanec na društvene stroške.

III. Posvetovali smo se o letošnjih konferenčnih vprašanjih; poročali so: a) gosp. Robič o zanimanju ljudstva za šolo; b) gosp. Farkaš o obdelovanji realij in c) gosp. Ogorelec o pokončni pisavi.

Poročevalci so svoje misli le v glavnih potezah razodeli ter navedli dotične stavke, katere priobčim v prihodnji številki, ako je Vam, gospod urednik, ljubo. *) Razgovora so se vdeležili ad a) gosp. Zopf, ad b) gg. Pogruje in Zopf, ad c) gosp. Kavkler. Hvala gg. poročevalcem, da so nam podali podlogo za povoljno rešitev letošnjih konferenčnih vprašanj.

IV. Zaradi okr. učiteljske konferencije, katera bo 20. junija v Ptuiju, izostane društveno zborovanje. Torej na veselo svidenje 20. junija.

Ormož. Učiteljstvo ormoškega okraja je imelo dne 24. aprila svoje zborovanje. O določeni uri so se razun četririh zbrali vsi redni udje v ormoški šoli. Kot gosta sta društvo počastila gosp. c. kr. nadzornik Ivan Ranner, katerega je predsednik in zbrano učiteljstvo z „živio“-klici pozdravilo, ter Ferd. Rauschl, nadučitelj ormoški.

Po pozdravu nastopi gosp. nadzornik, ter razpravlja nalogo: „Kako je realije obdelovati, da bode jezikovni pouk podpirale in pospeševale?“ Kot uvod navéde ukaz slav. c. kr. dež. šolsk. sveta z dne 28. nov. 1891, št. 7222, ter med razvijanjem omeni, da se v šolskem letu s 40 tedni more 12 etičnih, 14 naravoslovnih in 14 zemljepisnih beril, torej v jednom tednu najmanj jedno berilo obdelovati. Dalje nam gospod govornik pokaže na berilu „vra-bee“, kako se berilo po odstavkih obdeluje, kako se iz vsakega odstavka glavna misel poišče, na šolsko tablo zaznamuva, tako da končno učenci brez vprašanj znajo povedati glavne misli berila. Čez jedno uro trajajoči govor je bil dokaj temeljit ter vzbudil pazljivost pri poslušalcih.

O vprašanji „Kako naj učitelj zanimanje ljudstva za šolo vzbuja in pospešuje?“ govoril je gosp. Anton Kosi iz Središča. Med drugim navédel je sledeča sredstva:

a) učitelj naj skrbi, da si pridobi pri ljudstvu veljavo; to se zgodi, ako svoje dolžnosti v šoli in zunaj šole natanko spolnuje.

b) naj se odlikuje po čistem značaju, ter daje občanom lep vzgled.

c) naj si skuša poglobljati gmotno stanje.

d) zahaja naj le v odlična društva, njegovo vedenje naj bo vzorno.

Gospod govornik je rešil nalogo v občno zadovoljnost.

Med dopisi bi bilo omeniti vabilo ptujskega pevskega društva k pristopu. — Prečita se sestavek, ki se je poslal slav. okrajnemu zastopu, oziroma dež. odboru za zboljšanje učiteljskih plač.

Poverjenikoma za „Zavezo“ slov. učiteljskih društev se prostovoljno oglasita g. Porekar iz Huma in gospod Kosi iz Središča.

Komenskega svečanost misli društvo obhajati meseca septembra in se v to svrho izvoli trojica, da ukrene vse potrebno.

*) Prosimo!

Uredn.

Po zborovanji, ki je trajalo blizu tri uri, smo se zabavljali prosto med seboj, in vršile so se razne napitnice. Zeleti je, da se pri prihodnjem zborovanji snidemo polnoštevilo.

M. Š.

Sv. Trojica v Slov. gor. Kadar se začne narava oživljati, kar se je letos žalibože vršilo pozneje ko sicer, tedaj vsakdo rad prime za palico ter odide v prosto, da se tamkaj nasrka svežega zraka. Majnikovi izleti so vže neka stara vkoreninjena navada in še danes se je radi poprimajo posamezne obitelji, društva, itd. Učiteljsko društvo šentlenerčko je obhajalo svoj majalis dne 14. t. m. pri Sv. Antonu v Slov. gor. — Dan je bil krasen, samo vdeležba ni bila kaj povoljna. Res je, za nekatere društvenike je ta kraj oddaljen, pa kaj temu, z dobro voljo lahko vse dosežemo in tudi k Sv. Antonu pridemo! Toda bilo nas je toliko, da je društvo lahko zborovalo. Gospod voditelj antonjevski je okrasil šolsko poslopje z različnimi zastavami, ter vabil društvenike s prisrčnim „Dobro došli!“ Kot gosta sta se zborovanja vdeležila nadučitelja veterana, gg. Dominkuš in Mavrič. Društvo na novo pristopil je gospod Vreča iz Negove.

Ob 11. uri otvori gospod predsednik zborovanje ter pozdravi navzoče. Po odobrenji zapisnika zadnje seje poročal je gospod Bregant: „O vzbujanji zanimanja ljudstva za narodno šolo“. Poročevalec je kazal na raznih vzgledih, kako bi se dalo to doseči. Stavljene točke so se skupno vsprejele. Dostavila sta še nekaj gospod Mavrič in Kovačič, kar se je tudi vsprejelo. Temu je sledilo poročilo g. Pečovnik-a o „šolski kroniki šent-antonjevski“. Ker je kronika zelo obširna, poročal je samo o nekaterih bolj važnih točkah. Gospod predsednik se je obema poročevalcema za njuni trud zahvalil. Sklenilo se je, da se bode prihodnje zborovanje dne 2. junija t. l. vršilo pri Sv. Trojici. Na dnevni red pride poročilo o naših slovnica. Želi se, da bi gospodi tovariši do tistega časa nabirali prav marljivo pomanjkljivosti, katere se v slovnica nahajajo — ter pri zborovanji priobčili.

Po zborovanji je bil obed pri gospodu Alt-u. — Prva zdravica je zadonela presvitemu cesarju, kateri je pred 23 leti ravno ta dan, novo šolsko postavo podpisal, ter ogladil omiki pot v vsako najubožnejšo hišo. Tej napitnici so še sledile razne. Pri odhodu se je vsaki izrazil zadovoljnega o izletu ter željo izjavil, da bi prihodnjič zopet tako združeni bili, svesti si gesla: „V slogi je moč!“ —č.

Dobova. Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj slavilo je dne 5. maja spomin tristoletnice rojstva Komenskega v šolskih prostorih v Vidmu. Vdeležba je bila mnogobrojna; kot gosta počastila sta zborovanje s svojim prihodom gosp. dr. T. Romih in gosp. ravnatelj J. Lapajne iz Krškega. Predsednik gosp. J. Mešiček otvori zborovanje s prijaznim po-

zdravom navzočih, povdarjajoč važnost današnjega zborovanja. Potem je ravnatelj gosp. Fr. Jamšek v slavnostnem govoru orisal život in delovanje Komenskega. — Označil je značaj njegov tako-le: „Na Komenskem mora vsak nepristranski človek občudovati:

1. Njegovo udanost v voljo božjo, njegovo potrpežljivost in pravo njegovo pobožnost.
2. Njegovo ljubezen do človeštva sploh, osobito do naroda svojega.
3. Njegovo jekleno voljo in njegov plemeniti, možati značaj.
4. Njegovo neumorno delavnost in vstrajnost.
5. Njegovo skromnost in ponižnost pri tolikej vsestranski učenosti“.

Svoj govor pa sklenem s Komenskyjem, ki pravi, „da le tisti je prvi narod, ki ima najboljše šole, in da pod nebom vodi le jedna cesta k poboljšanju našega blagostanja: dobra vzgoja naše mladine“.

„Večna slava velikemu pedagogu, neumrlemu Komensky-ju“.

Izvrstnemu govoru sledilo je burno odobravanje; gospod ravnatelj je blagovolil rokopis govora pridjati zapisniku tega zborovanja.

Pesem „Tri noči“ deklamoval je gosp. Fr. Zwirn v občo zadovoljnost navzočih.

S pozornostjo so tudi vsi sledili razpravi gosp. E. Moric-a o nagnenji mladine k samopašnosti. Koliko se greši pri vzgoji otrok s tem, da jih stariši razvajajo v jedi in pijači ter jih jemljejo v gledališče, na ples in razne druge zabave. Nezadovoljnost, poverjenje itd. so nasledki te razvade. Govornik nasvetuje med drugim kot pomočke proti tej prikazni: vaditi otroke zmernosti, poučevati jih na podlagi beril o tem, dajati jim vsestransko dober vzgled.

Pri volitvi novega odbora bili so jednoglasno izbrani: gosp. J. Mešiček, predsednikom; gosp. Fr. Jamšek, podpredsednikom; gosp. E. Slanc, odbornikom; gosp. E. Moric, pevovodjem; gspđ. M. Piuk, blagajnikom; gosp. F. Eksele in J. Stante, zapisničarjema. Za odposlanca k zaveznemu zborovanju bila sta izbrana gg. Fr. Zwirn in Fr. Rauter. —e.

Braslovče. Dne 5. maja zborovalo je „Savinjsko učit. društvo“ v prijaznem Št. Pavlu. Zbralo se je zadostno število udev. Počastil nas je tudi se svojo navzočnostjo vrli tovariš g. A. Petriček.

Zborovanje je otvoril g. predsednik s prisrčnim pozdravom navzočim, ob jednem se zahvalil gospodu tovarišu K. Maršič-u, ki je šolsko sobo, v kateri se je vršilo zborovanje in proslavljala 300-letnica rojstva veleuma J. A. Komenskega, tako okusno nakinčal. Po prečitanem in odobrenem zapisniku, podaval je gosp. S. Meglič životopis slavnega pedagoga Komenskega in njega delovanje ter naštel njegove najimennitnejše spise.

Potem se je vršila volitev v društveni odbor za bodoče leto, ki je imela ta-le izid: gg. J. Vidic, predsednik, A. Farčnik, podpredsednik, K. Maršic, tajnik in J. Reich, blagajnik. — Poverjenikom za letošnji občni zbor „Zaveze“ sta bila izvoljena gg. Zotter in K. Maršic.

Ko se še sprejme nasvet gospoda Vidic-a, kateri se naj stavi pri okrajni, oziroma pri deželni učit. konferenciji, sklene g. predsednik zborovanje. —č.

Maribor. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico priredi dne 2. junija t. l. društveni izlet k Sv. Juriju ob Pesnici, kjer bode tudi običajno zborovanje po tem-le vspredu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo o knjigah gledé spisja na ljudski šoli. 3. Volitev odposlancev k letošnjemu zborovanju „Zaveze“. 4. Slučajnosti. K temu zborovanju vabijo se vsi društveniki pa tudi nečlani-prijatelji šole in učiteljstva s pristavkom, da je zbirališče za izlet v četrtek 2. junija ob 1/2 6. uri zjutraj (ko pride poštni vlak od juga) na kolodvoru v Mariboru, od koder se izlet vrši in corpore. Odbor.

Iz Radovljice. Učiteljsko društvo za radovljiško šolski okraj zborovalo bode dne 2. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v šolskem poslopju v Lescah z nastopnim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo in

volitev dveh pregledovalcev računov. 4. Praktična uporaba vbočnega zemljevida, kaže g. H. Podkrajsek. 5. Šolska mladina in poštna hranilnica, govori gosp. K. Simon. 6. Volitev treh odposlancev k zavezinemu občnemu zboru. 7. Volitev novega odbora. Odbor.

Šmarje. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 2. junija t. l. ob 11. uri dopoldne v Šmarji pri Jelšah, da se razgovarja o konferenčnih vprašanjih in o telovadbi. K obilnej vdeležbi vabi vljudno odbor.

Iz Doljenskega. (Vabilo) k zborovanju učit. društva za novomeški okraj, katero se bode vršilo 2. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v Toplicah. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Volitev odposlancev k glavnemu zborovanju „Zaveze“. 4. Pouk o deških ročnih delih. (Poročevalec g. V. Zavrl). 5. Posvetovanje o prireditvi slavnosti v spomin 300letnice rojstva J. A. Komenskega. 6. Slučajnosti. Odbor.

Iz „Zaveze slov. učit. društev“.

Ormoška „Posojilnica“ je darovala za društvene namene 5 gld., za kar ji izrekamo posebno hvalo.

Društvenino so dalje poslala sledeča društva: Radovljiško 3-30 gld., Goriško 8-40 gld., Novomeško 3-60 gld., Ptujsko 3.— gld. Direktorij.

Dopisi in druge vesti.

Ljubljana. Pri izpraševalni komisiji v Ljubljani oglasile so se za preskušnjo učiteljske usposobljenosti, ki se je vršila od dne 2. do 7. t. m. tele učit. moči in sicer za meščanske šole gospodične: Šolska sestra Maria Flucher iz Maribora; Franja Zagorc, učiteljica v Rehnovem zavodu v Ljubljani; Melanija Sittig, podučiteljica v Galiciji in šolska sestra Stanislava Voh iz Maribora. Za ljudske šole gg.: L. Albrecht, začasni učitelj pri sv. Ani nad Trzičem; Jos. Arnič, pomožni učitelj v Ljubljani; J. Cerar, začasni učitelj v Škocijanu pri Turjaku; H. Dominko, suplent na učiteljski v Kopru (za ljudske šole z nemškim poučnim jezikom); Frid. Jazbec, zač. učitelj na Selih pri Šumbergu; Hugon Plhak, podučitelj v Št. Lovrencu na Štajerskem; Josip Stritar, podučitelj pri sv. Jederti na Štajerskem; J. Zupan, začasni učitelj v Dolskem; gospodične: Viljemina Burian, podučiteljica v Brežicah; Olga Leskovic, začasna učiteljica v Planini; šolska sestra Lipovšek, učiteljica v ljubljansk. Marijanišči; gospa Ernestina Oman, začasna učiteljica v Doberlivi na Koroškem; Ana pl. Rauscher, začasna učiteljica v Št. Petru pri Rudolfovem; Nik. Suppan, bivša pomožna učiteljica na ljubljanski nemški dekliški šoli

(za šole z nemškim poučnim jezikom); Pavla Suwa, začasna učiteljica v Dobropoljah; Viktorija Tavčar, začasna učiteljica v Št. Vidu na Štajerskem; šolska sestra B. Teršavec iz Celja (za nemške šole); Julija Klodič-Sabladoski iz Trsta; za francoščino so se ogasile gospice: Ana Pfau iz Trsta, Ivana Heinrich iz Lubljane in Alberta Terglau iz Ljubljane.

Vprašanja za pismeni izpit bila so ta-le:

I. Za ljudske šole: a) Slovenščina: 1. Kako je učitelju postopati pri vprašanji in odgovorih? — 2. Kakšen namen imajo domače naloge in kako učitelj ravnaj z njimi, da dosežejo svoj namen? — b) Nemščina: Welche Vorzüge hat ein guter Schulunterricht vor dem Privatunterrichte und unter welchen Verhältnissen erscheint der letztere als eine Nothwendigkeit? — c) Matematika: 1. V nekem zavodu je bilo v 1 letu 2500 gld. čistega dohodka; od tega se je potrošilo za najemščino 400 gld., za domače potrebe v vsak mesec 62 1/2 gld., za kurjavo 125 gld., za obleko 275 gld., za različne druge stvari 350 gld.; ostanek se je vložil v pridobitek. Koliko % čistega dohodka znaša vsak teh postavkov? — 2. $\left(\frac{2\frac{2}{3}}{5} - \frac{1\frac{1}{2}}{3} ; \frac{4 : 2\frac{1}{2}}{9} \right) \times \frac{18\frac{2}{3}}{5\frac{13}{16}} = ?$

— 3. Die Oberfläche eines senkrechten Cylinders beträgt 131.88 dm^2 , seine Mantelfläche 75.36 dm^2 ; wie gross ist a. sein Cubikinhalte, b. der Cubikinhalte und die Oberfläche des ihm eingeschriebenen regelmässigen sechsseitigen Prisma? — d) Realije: 1. Kuhinjska sol (metodična obravnava). — 2. Das Birnbarometer, Einrichtung und Gebrauch, — 3. Opis velike ogerske nizave.

II. Za meščanske šole: a) Pedagogika: 1. Wesen der Mnemotechnik und Wert derselben für den Schulunterricht. — 2. Erklärung des genetischen Verfahrens beim Unterrichte an Beispielen aus der gewählten Fachgruppe. — 3. Wie soll eine zweckentsprechende Schulbank beschaffen sein? — b) Nemščina: Grillparzer und seine Bedeutung für die deutsche Literatur in Oesterreich. — c) Mate-

matika: 1. Die Gleichung $\frac{\log 2x}{\log (4x - 15)} = 2$

ist aufzulösen. — 2. Es ist zu zeigen, dass zwischen den Seiten des einem Kreise eingeschriebenen regelmäßigen Fünf-, Sechs- und Zehneckes folgende Relation besteht: $s \frac{2}{5} = s \frac{2}{6} \times s \frac{2}{10}$. — Welchen

Flächenraum hat jede der fünf Erdzonen, wenn der Durchmesser der Erdkugel 1716.96 Meilen, der Abstand der Ebenen der Wendekreise vom Erdmittelpunkte 341.73 Meilen, und der Abstand der Ebenen der Polarkreise vom Erdmittelpunkte 787.53 Meilen beträgt? — 4. Der Möbelfabrikant Alois Pechan hier liefert heute an Dr. Christian Lechleitner hier 2 Stück Betten à 65 fl., 2 Stück Nachtkästen à 21 fl. und 1 Stück Waschkasten mit Marmor zu 54 fl., diverse Reparaturen um 19 fl. 60 kr. Dr. Christian Lechleitner zahlt heute baar 145 fl. Dieser Fall soll in den Büchern des Möbelfabrikanten Alois Pechan verzeichnet werden. — d) Prirodopisje: 1. Die Kopffüßler (Cephalopoden). — 2. Die Schachtelhalme (Equisetaceen). — 3. Das hexagonale Krystallsystem; einige Mineralien, die in diesem Systeme krystallisiren, sind anzuführen. — e) Prirodoslovje: 1. Erklärung des Wesens der Farbenzerstreuung. Erscheinungen, die hierauf beruhen, sind anzuführen. — 2. Die Gesetze der Bewegung eines freifallenden Körpers sind zu erklären. — 3. Der Phosphor, Vorkommen, Eigenschaften und Gewinnung desselben. — f) Zemljepisje: 1. Die Zonen klimatische, Thier- und Pflanzenzonen) mit besonderer Berücksichtigung Europas. — 2. Politische Geographie der Balkan-Halbinsel. — 3. Das österreichische Küstenland, mit Skizze. — g) Zgodovina: 1. Die Jugenderziehung nach der Solonischen und Lykurgischen Verfassung. — 2. Die Verhältnisse Innerösterreichs zur Zeit Kaisers Friedrichs III. und Maximilians I. — 3. Die Türkenkriege unter Leopold I. und Karl VI. — h) Prostorčno risanje: Eine Zusammenstellung von Holzmodellen und ein Gypsmodell sind nach der Anschauung zu

zeichnen, die Lichtstellen, der Selbst- und Schlag-schatten anzugeben. — i) Lepopis: Zu schreiben sind mehrere volle Zeilen 1. in deutscher Current-schrift, 2. in englischer Cursiv- und 3. in der Rund-schrift. — j) Nemščina: za kandidatinje, ki se hočejo usposobiti za pouk v francoskem jeziku: Der Frühling (eine Beschreibung).

Preskušno so razven jedne učiteljice prestale vse učit. moči z dobrim vspehom, kandidatinje za meščanske šole celo z odliko.

Popravek: V zadnjem poročilu gledé izpitov pred mariborsko komisijo naj se proti koncu popravi: Ferd. Reich (le za nemški učni jezik) mesto: (s poskušajo iz slovenščine).

Iz Sežane. (Uradna okrajna učiteljska konferencija) bode 28. junija ob 10. uri dopoldne v Sežani. Dnevni red: 1. Poročilo nadzornikovo. 2. Poskus z učenci v pokončni pisavi. 3. Kako naj se v šoli goji ljubezen do materinščine, rojstvenega kraja in domovine sploh. 4. Poročilo knjižnične komisije. 5. Volitev stalnega odbora in knjižnične komisije.

Iz Kamnika. (Uradna učiteljska konferencija za kamniški okraj) bode 17. julija ob 8. uri dopoldne v Mengesi sè sledečim dnevnim redom. 1. Poročilo nadzornikovo. 2. Domači šolski okraj; poročevalec gospod Malenšek iz Tuhinja. 3. Kako naj se druži oblikoslovje sè številjenjem; poročevalec gospod Kecelj iz Jhana. 4. Poročilo odbora za oceno knjig otroške knjižnice; poročevalec g. Burnik. 5. Poročilo knjižničnega odbora. 6. Volitev odbora pod točko 4, 5 in stalnega za prihodnjo uradno konferencijo. 7. Predlogi, nasveti, ki pa naj vsaj teden poprej dološljejo gospodu šolskemu nadzorniku.

Iz Istre. V pomislek zbranemu učiteljstvu pri zborovanji „Zaveze“ v Kranji bi stavil nastopne točke:

1. „Zaveza“ naj bi poskusila, da bi „Vdovsko podporno društvo v Ljubljani“ pod posebnimi pogoji raztegnilo svoje delovanje tudi preko Kranjske, takó, da bi k velekoristnemu društvu pristopili tudi lahko učitelji s Primorske, Štajerske in znabiti tudi s Koroške.

Ako se pa to pri imenovanem društvu v Ljubljani ne da doseči, naj pa „Zaveza“ skrbi, da se jednako društvo osnuje za vse slovensko učiteljstvo. Sicer bode posamezna učiteljska društva primorana delati na tó. „Slovensko učit. društvo za koperski okraj“ je vže začelo misliti na snovanje jednakega društva.

2. „Zaveza“ naj pošlje peticijo o težnjah učiteljskega stanu gledé na primerne in dostojne učiteljske plače naravnost naučnemu ministerstvu. Le-to ima moč, da zaukaže posameznim deželam na mero-

dajnem mestu, da one plačujejo svoje učitelje — po zakonu od države izdanem. Lepo pa prosim: nikar, da bi se komu, kakor sicer, ta pôt takó čudna zdela. Ako niso še, kar bi nekateri lahko, bodo konečno razvideli, da so se baš oni motili, ki so drugače mislili in svetovali. Tudi zamere se ni treba bati. Sicer pa bi se o tej stvari, ako bi bilo treba, lahko dosti povedalo.

3. Za vse to delovanje je treba denarja in moči. Za-to pa:

a) Se naj nastanovi denarni fond Komensky, po svojih močeh. Iz tega fonda bi pokrivali potrebščine v „Zavezi“.

b) „Zaveza“ naj si dobi svojega odvetnika kateri bo opravljal vse take stvari, koje imajo pot na višje mesto, a da jih advokatski podpré.

„Zaveza“ torej, ako hoče kaj doseči za poboljšanje gmotnega stanja učiteljstva, mora si postaviti neko tendencijo izpeljivo. Sicer pa je škoda naših poij in stroškov.

Takih mislij je torej tukajšnje učiteljstvo, posebno pa pisec teh vrstic, kar je kot zastopnik tudi vže nasvetoval — zaman. Odbornik!*)

(Odlikovanje). Presvitli cesar podelil je ministru za uk in bogočastje dr. Pavlu baronu Gautsch-u pl. Frankenthurnu veliki križ Leopoldovega reda.

(Deželni zakoni) za ljudske in meštanske šole, koje je letos sprejel deželni zbor tirolski, dobili so Najvišje potrjenje.

(Priznanje) je dal izreči c. kr. dež. šolski svet štajerski nadučitelju Ivanu Kavklerju za referat pri lanskí okrajni učiteljski konferenciji.

(Šola za slepe otroke v Gradci.) V Odilijin zavod za slepce v Gradci se sprejemljejo novinci meseca junija in julija. Slepi otroci, ki imajo na Štajerskem domovinsko pravico, sprejem-

*) Ustregli smo Vašej želji, ker spoštujemo Vaše prepričanje. Ako in koliko pa so Vaši nasveti izpeljivi, o tem si svoje mnenje pridržujemo do primerne časa. — Srčno pozdravljeni! Uredn.

Razpisi natečajev.

Št. 213.

Učiteljska služba.

II. Na trirazrednici v Laporjah se umešča učiteljsko mesto z dohodki IV. plačilnega reda.

Prosilci naj svoje redno obložene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani vložijo predpisanim potem do 15. junija t. l. krajnemu šolskemu svetu v Laporjah, pošta Slov. Bistrica.

Okr. š. svet Slov. Bistrički, 7. maja 1892.

Predsednik: Marek s. r.

ljejo se brezplačno. Prošnje za sprejem pošiljajo se ravnateljstvu Odilijinega zavoda za slepce v Gradci Leonhardstraße 110. Priložiti jim je: krstni list domovinski list in izkaz ubožstva, ako se prosi za brezplačen sprejem ali za znižanje določene letnine, slednjič zdravniško spričevalo, v katerem je izkazano, da je prošnik v resnici slep, sicer pa zdrav ter sposoben za uk. O pogojih sprejema poroča natančneje ravnateljstvo.

(Proslava 300-letnice J. A. Komenskoga. Novi spomenik postavijo na oslavo 300-letnice J. A. Komenskoga v Hočicah na Moravskem. Spomenik odkrijejo na binkoštni ponedeljek s sijajno slavnostjo.

(Uč. društvo za Kranjski šol. okraj. P. n. vdeležnikom glavnega zborovanja „Zaveze“ v Kranji!) Učit. društvo za kranjski šolski okraj izvolilo je poseben „pripravljalni odsek“, kojemu je naloga vse potrebno preskrbeti za Zavezino glavno zborovanje v Kranji. — Ker se je nadejati mnogobrojne vdeležbe, zajamčil je omenjeni odsek stanovanja v Kranji po vseh gostilnah in kar jih je bilo mogoče dobiti po zasebnih hišah. Čestiti vdeležniki naj se torej blagovoliijo oglašati za stanovanja pri načelniku pripravljalnega odseka, nadučitelju L. Jelencu v Št. Juriji pri Kranji ter naj ob jednom vsaj do 31. t. m. gotovo izjavijo, ali se vdeleže binkoštno nedeljo opoldne banketa, kuvert 1 gld. Pripravljalni odsek.

Listnica

Uredništva: Gradivo za to številko nam je tako naraslo, da smo morali precej stavka odložiti za drugo pot. Prosimo torej dotične sotrduknike potrpljenja!

Upravištva: Vse tiste p. n. naročnike, kateri nam za tekoče leto niso še nič naročnine poslali ali kateri so še od preje kaj na dolgu ter so vže račune prejeli, vljudno prosimo, da se nas t. prih. meseca gotovo spomnijo.

Št. 420.

o. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem okraji se s tem razpisuje:

a) mesto učiteljice na četirirazrednici v Bovei in b) mesto učitelja-voditelja na jednorazr. na Livku. Prosilci pod b) morajo biti sposobni, učiti tudi veronauk. Dohodki obeh mest so III. plačilne vrste. Prošnje s postavnimi spričevali naj se vložijo pri podpisanim v dobi 6 tednov po razglašenji razpisa v časniku „Osservatore Triestino“ po predpostavljenih oblastnih.

C. kr. okr. šolski svet v Tominu, 3. maja 1892.

Predsednik: Marenzi s. r.

Vsebina. I. Četrta skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Kranji. — II. Naše kmečko deklè pa ljudska šola. (Za nagrado.) (Konec.) — III. Stalni okrajni šolski nadzorniki. — IV. Statistični podatki iz zadnjega ljudskega štetja. — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — Listnica. — VII. Natečaji.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)